

SAMKEPPNISEFTIRLITIÐ

Föstudagur, 16. september 2016

Ákvörðun nr. 26/2016

Kaup Horns III slhf. á hlut í Basko ehf.

I.

Málavextir og málsmeðferð

Með bréfi dags. 16. júní 2016 var Samkeppniseftirlitinu tilkynnt um kaup Horns III slhf. (hér eftir Horn III) á meirihluta hlutfjár í Basko ehf. (hér eftir Basko). Samrunaaðilar telja samrunann falla undir a. og b. liði 6. og 7. mgr. 17. gr. a samkeppnislaga nr. 44/2005, sbr. reglur númer 684/2008 um tilkynningu og málsmeðferð í samrunamálum, þannig að heimilt væri að tilkynna um hann með styttri tilkynningu. Þrátt fyrir það var meðfylgjandi erindinu send samrunaskrá í samræmi við 1. mgr. 17. gr. a samkeppnislaga nr. 44/2005, sbr. viðauka I við reglur nr. 684/2008 um tilkynningu samruna og málsmeðferð í samrunamálum, þ.e. svokölluð lengri samrunatilkynning. Eins og hér stendur á metur Samkeppniseftirlitið þá skrá fullnægjandi í skilningi viðauka II við reglur eftirlitsins um tilkynningu og málsmeðferð í samrunamálum nr. 684/2008 og í samræmi við ákvæði samkeppnislaga nr. 44/2005. Frestur eftirlitsins til að rannsaka samrunann skv. 1. mgr. 17. gr. d samkeppnislaga byrjaði því að líða frá og með 20. júní sl.

Aðilum sem Samkeppniseftirlitið taldi að kynnu að hafa hagsmuna að gæta af samruna þessum var gefið færi á því að koma fram með sjónarmið um áhrif samrunans á samkeppni. Þessum aðilum voru sendar upplýsingar um samrunann bréfleiðis og með tölvupóstum. Hluti þessara aðila lagði fram sín sjónarmið í málinu og verður vísað til þeirra eftir því sem tilefni þykir til í ákvörðun þessari.

Með bréfi dags. 1. júlí sl. var samrunaaðilum tilkynnt um að atvik þessa máls kynnu að gefa tilefni til íhlutunar af hálfu Samkeppniseftirlitsins. Viðræður um skilyrði vegna þessa máls lauk ekki á fyrsta fasa rannsóknarinnar og því var samrunaaðilum tilkynnt um að ástæða væri til frekari rannsóknar á áhrifum samrunans á samkeppni, með bréfi dags. 21. júlí 2016. Tilefni íhlutunar má að mati Samkeppniseftirlitsins rekja til samkeppnisbresta sem kunna að felast í tengslum viðskiptabanka við Basko og áhrifum þess að sömu hluthafar eru í mörgum fyrirtækjum á skilgreindum markaði málsins. Viðræðum eftirlitsins og samrunaaðila lyktaði þann 29. ágúst sl., með því að samrunaaðilar gengust undir að hlíta skilyrðum sem birt eru í ákvörðunarorðum hér að neðan. Síðar í ákvörðuninni er gerð nánari grein fyrir forsendum þess að grípa þurfti til íhlutunar í málinu.

II.

Samruninn

Samkvæmt 17. gr. samkeppnislaga telst samruni hafa átt sér stað þegar breyting á yfirráðum verður til frambúðar. Er nánar tilgreint í a. til d. liðum 1. mgr. 17. gr.

samkeppnislaga í hvers konar aðgerðum samruni getur falist. Horn III kaupir 80% af hlutafé Basko og munu núverandi eigendur félagsins áfram eiga fimmtungshlut í fyrirtækinu. Basko er eignarhaldsfélag og eru helstu eignir félagsins verslanakeðjurnar 10-11 og Iceland. Jafnframt rekur félagið kaffihús undir vörumerkinu Dunkin' Donuts.

Starfsemi Horns III felst í fjárfestingum í hlutabréfum og öðrum fjármálagerningum, lánastarfsemi tengdri fjárfestingum og tengdum rekstri. Félagið er framtakssjóður sem stofnaður er af Landsbréfum hf. (hér eftir Landsbréf), dótturfélagi Landsbankans hf. (hér eftir Landsbankinn). Hluthafar í sjóðnum eru rúmlega 30 og samanstanda af lífeyrissjóðum, fjármálafyrirtækjum og öðrum fagfjárfestum. Enginn hluthafanna á yfir 20% af hlutafé sjóðsins og er Landsbankinn þ. á m. með um 5% eignarhlut.

Landsbankinn starfrækir útibú eða bankaafgreiðslur víða um land. Bankinn er einn af þremur stærstu keppinautum á viðskiptabankamarkaði sem samtals hafa afar sterka stöðu á þeim markaði, þ. á m. í þjónustu við einstaklinga og lítil og meðalstór fyrirtæki.

Landsbréf eru eins og áður segir dótturfyrirtæki Landsbankans og eru eitt stærsta sjóðastýringarfyrirtæki landsins með um 100 ma. króna í virkri stýringu.¹ Í samrunaskrá kemur fram að Landsbréf séu sjálfstætt starfandi fjármálafyrirtæki. Fyrirtækið starfar skv. lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og hefur starfsleyfi frá Fjármálaeftirlitinu sem rekstrarfélag verðbréfasjóða, fjárfestingarsjóða og fagfjárfestasjóða, auk þess sem starfsleyfið tekur til eignastýringar fyrir aðra.

Landsbréf eru með rekstrarsamning við Horn III og veitir samningurinn Landsbréfum viðtæka aðkomu að Horni III. Landsbréf hafa einnig rekstrarsamninga við fleiri fyrirtæki en ekkert þeirra starfar á sömu mörkuðum og Basko eða tengdum mörkuðum.²

III.

Niðurstaða

Kaup Horns III á 80% hlut í Basko fela í sér samruna í skilningi samkeppnislaga. Samkeppniseftirlitinu ber að grípa til íhlutunar vegna samruna sé hann talinn geta hindrað virka samkeppni samkvæmt V. kafla samkeppnislaga. Í ákvörðun þessari er gerð grein fyrir forsendum fyrir íhlutun vegna samrunans. Einnig er gerð grein fyrir þeim skilyrðum sem eftirlitið telur nauðsynlegt að samrunaaðilar lúti í starfsemi sinni í þeim tilgangi að koma í veg fyrir samkeppnislegar hindranir sem samruninn myndi ella geta leitt af sér.

1. Markaður málsins

Basko er eins og áður greinir eignarhaldsfélag sem heldur utan um eignarhluti í nokkrum fyrirtækjum. Helstu eignir þess eru fyrirtæki sem starfa í verslunarrekstri og eru eins og áður segir m.a. verslanakeðjur undir vörumerkjunum 10-11 og Iceland. Í skýrslu Samkeppniseftirlitsins nr. 1/2015 var fjallað um smásölumarkaði með dagvörur sem eru þeir markaðir sem framangreindar verslunarkeðjur starfa á. Í skýrslunni kemur fram að hlutdeild þessara verslanakeðja hafi numið 5-6% á landsvísu en verið örlítið hærra á

¹ Samkvæmt heimasíðu Landsbréfa, sótt 8. júlí sl.

² Þau fyrirtæki sem hafa rekstrarsamninga við Landsbréf eru: Hvatning slhf., Fáfnir Offshore, Keahótel og Invent Farma en nánar er vikið að tengslum Landsbankans og Landsbréfa við samrunann síðar í ákvörðuninni.

höfuðborgarsvæðinu.³ Eftir útgáfu skýrslunnar hafa þessir aðilar aukið umsvif sín nokkuð og ætla má að hlutdeildin hafi lítillega aukist. Gögn þessa máls gefa þó ekki tilefni til ítarlegrar greiningar á markaðsstöðu verslanasamstæðna Basko á markaðnum þar sem samruni þessi leiðir ekki til samþjöppunar á markaðnum og er markaðshlutdeild samrunaaðila lág. Rök geta þó staðið til þess að markaðurinn sé skilgreindur með öðrum hætti. Þannig geta sk. klukkubúðir verið taldar tilheyrja sérstökum markaði en nefna má að þjónustustig og opnunartímar slíkra verslana eru frábrugðnir því sem almennt gerist í stærri matvöruverslunum. Í ljósi niðurstöðu málsins er þó ekki þörf á því að taka afstöðu gagnvart því í þessu máli.

Basko á, auk þess sem að framan greinir, félagið Drangasker ehf. sem hefur með höndum rekstur kaffihúss undir vörumerkinu Dunkin` Donuts þar sem margs konar matur er seldur auk kleinuhringja sem vörumerkið er hvað þekktast fyrir. Ljóst er að markaðshlutdeild þessa kaffihúss er óveruleg á markaði fyrir veitinga- og skyndibitastaði og jafnframt leiðir samruninn ekki til samþjöppunar á markaðnum og því er ekki tilefni til þess að fjalla ítarlega um þann markað.

2. Samkeppnisleg áhrif samrunans

Samruni þessi er sk. samsteypusamruni þar sem Horn III, eða félög undir sömu yfirráðum, hefur ekki starfsemi á sama markaði eða markaði tengdum þeim mörkuðum sem Basko starfar á. Þeir samkeppnisbrestir sem kunna að skapast vegna þessa máls eru því ekki vegna aukinnar samþjöppunar á mörkuðum. Mögulegir samkeppnisbrestir stafa af tengslum viðskiptabanka við fyrirtæki í samkeppnisrekstri sem og eignarhaldi sömu hluthafa í fleiri en einu fyrirtæki á sama samkeppnismarkaðnum. Verður nánar gerð grein fyrir þessu síðar í ákvörðuninni.

Samrunaaðilar líta svo á að ávinningur vegna samrunans sé umtalsverður, jafnt fyrir samkeppni á markaði sem og neytendur. Byggja þeir á því að nýir eigendur komi að fyrirtækjunum sem geta lagt þeim til nýtt eigið fé. Ennfremur líta þeir svo á að aðkoma sjóðastýringafyrirtækja að eignarhaldi og endurskipulagningu fyrirtækja sé almennt til þess fallin að vinda ofan af hárri skuldsetningu og gera viðkomandi fyrirtæki að burðugri keppinautum á markaði.

Samkeppniseftirlitið hefur frá hruni beitt sér gagnvart eignarhaldi banka og lífeyrissjóða á atvinnufyrirtækjum, en eignarhald þessara aðila getur við tilteknar aðstæður skapað hættu á samkeppnishindrunum. Samruni þessi er þó ólíkur því þegar viðskiptabanki á beinan eignarhlut í fyrirtæki á samkeppnismarkaði. Eftirlitið lítur þó svo á að í eignarhaldi Landsbankans á Landsbréfum felist sterk tengsl sem geti undir vissum kringumstæðum verið grundvöllur samkeppnisbresta. Í því sambandi má nefna að hvati er fyrir samstæðu Landsbankans að halda viðskiptum innan hennar og beina fyrirtækjum í viðskipti við fyrirtæki innan samstæðunnar.⁴ Af m.a. þessum sökum er nauðsynlegt að setja skilyrði sem mæla fyrir um sjálfsstæði þessara félaga gagnvart hverju öðru.

³ Skýrslu nr. 1/2015 nr. 1/2015 *Efla þarf samkeppni á dagvörumarkaði – Margir þurfa að leggja hönd á plóg* má finna á heimasíðu Samkeppniseftirlitsins, sbr. eftirfarandi hlekk: <http://www.samkeppni.is/media/skyrslur-2015/Matvoruskýrsla2015.pdf>

⁴ Nánari umfjöllun um starfsemi samstæða bankanna á hinum ýmsu sviðum fjármálaþjónustu má finna í skýrslu Samkeppniseftirlitsins nr. 1/2013 *Fjármálaþjónusta á krossgötum*.

Íhlutanir Samkeppniseftirlitsins gagnvart eignarhaldi banka á fyrirtækjum má rekja til úrskurðar áfrýjunarnefndar samkeppnismála í máli nr. 18/2009 *Síminn gegn Samkeppniseftirlitinu*. Í því máli komst nefndin að þeirri niðurstöðu að eftirlitinu bæri að taka málið aftur til efnislegrar meðferðar í ljósi þess að eignarhald Vestia kynni að raska samkeppni.⁵ Byggði nefndin á því að margskonar samkeppnisbrestir kynnu að skapast við eignarhald viðskiptabanka á fyrirtækjum. Það eignarhald sem kemst á með þeim samruna sem hér er til umfjöllunar getur falið í sér áþekka samkeppnisbresti og sköpuðust í framangreindu máli. Landsbankinn, Landsbréf og Basko hafa nú gengist undir skilyrði sem eiga að tryggja óhæði annars vegar Landsbréfa og hins vegar Basko gagnvart Landsbankanum. Lítur eftirlitið svo á að með því hafi verið girt fyrir mögulega samkeppnisbresti sem ella kynnu að leiða af aðkomu samstæðu Landsbankans að samrunanum.

Eftir yfirtöku bankanna á atvinnufyrirtækjum í kjölfar hrunsins hefur borið nokkuð á því að sjóðastýringarfyrirtæki í fullri eigu stóru viðskiptabankanna þriggja standi að slíkum yfirtökum. Aðkoma bankanna og sjóðastýringarfyrirtækja þeirra að þess háttar yfirtökum lýsir sér þannig að fagfjárfestar hafa komið inn í hluthafahóp þessara fyrirtækja í kjölfar fjárhagslegrar endurskipulagningar. Framtakssjóðir sjóðastýringarfyrirtækjanna hafa svo haldið um stjórnartaumana þangað til fyrirtækin hafa verið skráð á markað.⁶ Samkeppniseftirlitinu hefur verið tilkynnt um mörg slík viðskipti og hefur verið fjallað nokkuð ítarlega um samkeppnisleg áhrif þessa fyrirkomulags og eru ákvarðanir varðandi þessi mál aðgengilegar á heimasíðu eftirlitsins.⁷

Nánar um stjórnskipun Horns III

Horn III er framtakssjóður sem stofnaður var af dótturfyrirtæki Landsbankans, Landsbréfum. Hluthafar sjóðsins eru aðallega fagfjárfestar og fer enginn fjárfestir með meira en 20% hlut í félaginu þ.m.t. Landsbankinn sem á um 5% hlut í Horni III. Hluthafafundur fer með æðsta vald í málefnum Horns III og er þar kosin stjórn og fjárfestingarráð félagsins. Fjárfestingarráðið sem er skipað fimm fulltrúum hluthafa fjallar um fjárfestingar, áður en þær eru teknar til formlegrar afgreiðslu af stjórn félagsins. Þá hefur fjárfestingarráðið neitunarvald um fjárfestingarákvarðanir og ákvarðanir um meiriháttar rekstrarútgjöld.

Horn III er með sk. rekstrarsamning við Landsbréf og á grundvelli hans annast Landsbréf rekstur og stýringu á eignum félagsins og veitir því ráðgjöf og þjónustu í samræmi við ákvarðanir stjórnar þess. Landsbréf leggja Horni III til tvo framkvæmdastjóra og er stjórn félagsins alfarið skipuð starfsmönnum þess. Á grundvelli rekstrarsamningsins vinna starfsmenn Landsbréfa að virðisaukningu eignasafns félagsins, sjá til þess að bókhald sé fært og að stjórnarhættir séu í samræmi við lög og samþykktir félagsins.

Landsbankinn er eins og áður segir móðurfélag Landsbréfa og á 100% hlutafjár í félaginu. Í samrunaskrá kemur þó fram að Landsbréf séu sjálfstætt starfandi fjármálafyrirtæki í skilningi laga um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og starfi óháð Landsbankanum. Með sátt,

⁵ Vestia var eignarhaldsfélag að fullu í eigu Landsbankans.

⁶ Stóru viðskiptabankarnir þrír eiga allir sjóðastýringarfyrirtæki. Stefni er í eigu Arion Banka, Íslandssjóðir í eigu Íslandsbanka og Landsbréf í eigu Landsbankans.

⁷ Í þessu sambandi vísast til ákvarðana nr. 2/2014 *Kaup SF IV á Skeljungu hf.*, 21/2014 *Kaup FAST-I á HTD ehf.*, 22/2015 *Kaup SF VII slhf. á hlut í Kynnisferðum hf.* og 26/2015 *Kaup Akurs fjárfestinga slhf. á hlutafé í Iceland Excursions Allrahanda ehf./GRAY LINE ICELAND ehf.*

sem birt er í ákvörðunarorðum, hefur Landsbankinn gengist undir skilyrði gagnvart Samkeppniseftirlitinu þar sem sjálfsstæðið er tryggt enn frekar.

Minnihlutaeign í keppinautum á sama markaði

Með fjárfestingu Horns III í Basko munu helstu eigendur Basko verða lífeyrissjóðir og aðrir fagfjárfestar. Líkt og áður hefur komið fram lýtur stærstur hluti af starfsemi Basko að smásölurekstri með dagvörur en á þeim markaði eru starfandi þrír stærri aðilar sem hafa samanlagt um 90% markaðshlutdeild. Þeirra stærstur eru Hagar sem reka verslanakeðjurnar Hagkaup og Bónus. Þar á eftir er Kaupás sem rekur m.a. Krónuna, Nóatún og Kjarval og loks er Samkaup sem reka m.a. samnefndar verslanir ásamt Nettó.

Eftir að viðskipti þessi ganga í gegn liggur fyrir að sömu stóru fagfjárfestarnir eru hluthafar í Festi (sem á Kaupás), Högum og Basko. Stærsti hluthafi Basko verður [...] ⁸ Jafnframt á [...] hlut í Högum. [...] en jafnframt á sjóðurinn [...] hlut í Högum og [...] í Festi. ⁹

Samkeppniseftirlitið hefur fjallað talsvert um minnihlutaeignarhald fjárfesta í fleiri en einu fyrirtæki. Hefur eftirlitið bent á að minnihlutaeign í fleiri keppinautum geti leitt einhliða til minni hvata fyrir fyrirtækin til að keppa sín á milli. Í henni geti einnig falist aukin hætta á samráði eða þegjandi samhæfingu á milli keppinauta (e. horizontal coordinated effects). Þá geti orðið lóðrétt áhrif sem leiða til útilokunar (e. vertical effects) auk þess sem þessi staða kunni að leiða til aðgangshindrana fyrir nýja keppinauta við vissar aðstæður. ¹⁰

Það að sami hluthafi eigi í mörgum fyrirtækjum á sama samkeppnismarkaðnum leiðir m.a. til þess að meðferð upplýsinga innan fyrirtækja gagnvart þeim hluthafa er vandasamari en ella. Samrunaaðilar hafa gengist undir skilyrði sem kveða á um hvernig haga skuli meðferð upplýsinga við þessar aðstæður með það að markmiði að lágmarka möguleg skaðleg áhrif á samkeppni á smásölumarkaði fyrir dagvörur.

Áhrif eignarhalds sama fjárfestis í fleiri en einu fyrirtæki á sama markaði hafa verið rannsökuð talsvert. ¹¹ Niðurstöður nýlegra rannsókna fræðimanna í Bandaríkjunum á slíkum eignatengslum benda til þess að aukin eignatengsl á milli keppinauta á tilteknum mörkuðum hafi leitt til herra verðs til viðskiptavina. ¹² Full ástæða er til þess fyrir íslensk stjórnvöld að fylgjast með frekari rannsóknum á þessu sviði.

Samkeppniseftirlitið vakti máls á framangreindu á fundi þann 23. maí sl., undir yfirskriftinni „*Eignarhald á atvinnufyrirtækjum, hlutverk lífeyrissjóða og áhrif á samkeppni*“.¹³ Með fundinum kallaði Samkeppniseftirlitið eftir umræðu um málið og beindi því til lífeyrissjóða og stjórnvalda að huga að þessu í stefnumörkun sinni.

⁸ Allur texti í hornklofa hefur verið felldur út vegna trúnaðar.

⁹ Samkvæmt upplýsingum úr samrunaskrá, eignarhald Gildis í Festi er í gegnum samlagshlutafélagið SF V.

¹⁰ Sjá m.a. umfjöllun í ákvörðun nr. 7/2014, *Kaup Bekei hf. á ELKO, Kaupási o.fl.*, kafli 4.2.1.

¹¹ Sjá m.a. umfjöllun hjá Rotemberg (1984), Bresnahan & Salop (1986), Gordon (1990), Gilo (2000), O'Brien & Salop (2000) og Gilo et al. (2006).

¹² Azar, José and Schmalz, *Anti-Competitive Effects of Common Ownership* (2015), Azar, José and Raina, *Ultimate Ownership and Bank Competition* (2016) og Elhauge, *Horizontal Shareholding* (2016).

¹³ Nánari upplýsingar um fundinn, þar á meðal minnisblað, er aðgengilegt á heimasíðu eftirlitsins, sbr. eftirfarandi hlekk: <http://www.samkeppni.is/utgafa/frettir/nr/2799>.

Samkeppniseftirlitið telur að ekki séu í þessu máli forsendur til íhlutunar í það minnihlutaeignarhald sem felst í þeim samruna sem hér er til umfjöllunar, umfram það sem fram kemur í þeim skilyrðum sem aðilar hafa orðið ásáttir um. Samkeppniseftirlitið beinir því hins vegar til eigenda fyrirtækja á dagvörumarkaði að sjá til þess að fyrirtækin starfi að öllu leyti sem sjálfstæðir keppinautar á markaði, óháð eignarhaldi. Kallar staða sem þessi á mikla ábyrgð og fagmennsku í meðferð eignahluta lífeyrissjóða og skýra eigendastefnu. Þá er rétt að geta þess að ákvæði 10. gr. samkeppnislaga gildir fullum fetum um háttsemi lífeyrissjóða á samkeppnismörkuðum. Ljóst er að mikil ábyrgð hvílir á þessum fjárfestum að haga aðkomu sinni að þessum félögum með þeim hætti að samkeppni sé ekki raskað með nokkru móti.

Eftirlitið er eins og áður segir meðvitað um þá hættu sem kann að steðja af þessari aðstöðu og mun fylgjast með framvindu samkeppni á markaðinum með tilliti til þessa. Í því efni mun eftirlitið taka afstöðu til þess hvort forsendur skapist til íhlutunar vegna þessa.

3. Samrunanum sett skilyrði

Af öllum gögnum málsins virtum er niðurstaða Samkeppniseftirlitsins í þessu máli sú að nauðsynlegt sé að setja samrunanum skilyrði sem ætlað er að girða fyrir þá hugsanlegu samkeppnisbresti sem vikið var að hér að framan. Samrunaaðilar lýstu yfir vilja sínum til þess að gangast undir sátt í málinu á grundvelli 17. gr. f. laganna og 22. gr. málsméðferðarreglna Samkeppniseftirlitsins nr. 880/2005. Viðræður við samrunaaðila hafa í kjölfarið leitt til sáttar, sem fela í sér þau skilyrði sem fram koma í ákvörðunarorðum. Fela skilyrðin meðal annars í sér áskilnað um sjálfstæði stjórnar annars vegar Basko og hins vegar Landsbréfa gagnvart Landsbankanum og um meðferð trúnaðarupplýsinga gagnvart þeim hluthöfum sem eiga hluti í fleiri en einu fyrirtæki á sama samkeppnismarkaðnum.

Í ákvæði 1.2 a) í sáttinni, sem birt er í ákvörðunarorðum, er kveðið á um óhæði stjórnarmanna Basko gagnvart Landsbankanum. Í ljósi framangreindrar aðkomu bankans að Basko telur Samkeppniseftirlitið nauðsynlegt að tryggja að stjórnarmenn verði óháðir bankanum. Í b-lið ákvæðisins eru settar ítarlegri kröfur um óhæði Basko gagnvart bankanum með því að Horni III skuli vera óheimilt að ráða framkvæmdastjóra eða lykilstarfsmenn sem háðir eru bankanum.

Ákvæði 1.3. í sáttinni er ætlað að tryggja sjálfstæði Landsbréfa gagnvart Landsbankanum. Er þar kveðið á um að meirihluti stjórnarmanna og framkvæmdastjóri félagsins skuli vera óháðir Landsbankanum ásamt aðskilnaði á starfsstöðvum fyrirtækjanna.

Ákvæði 2.1 í sáttinni er ætlað að koma í veg fyrir að þeir hluthafar sem koma að fleiri en einu fyrirtæki á sama samkeppnismarkaðnum fái í hendur viðkvæmar viðskiptaupplýsingar. Veiting slíkra upplýsinga kynni að raska samkeppnislegu sjálfstæði Basko og skapa ranga hvata í samkeppni á milli fyrirtækja á markaði. Þannig er kveðið á um að stjórn og starfsmenn Horn III skuli haga samskiptum sínum við hluthafa Basko þannig að gætt sé að því að samkeppni sé ekki raskað á viðkomandi markaði. Þá skal þess gætt að í upplýsingamiðlun til hluthafa félagsins sem einnig eiga eignarhluti í keppinautum þess berist ekki viðkvæmar viðskiptaupplýsingar sem skaðað geta samkeppni.

Í ákvæði 2.2. er kveðið á um að tiltekna upplýsingar skuli birtar opinberlega á heimasíðu Basko og er tilgangur þess að auka gegnsæi í eignarhaldi og stjórnarháttum félagsins. Þá er í lok skilyrðanna fjallað um brottfall þeirra og réttur samrunaaðila til endurupptöku áréttáður, sbr. 24. gr. stjórnarsýslulaga nr. 37/1993.

IV.

Ákvörðunarorð:

Kaup Horns III slhf. (hér eftir Horn III) á hlut í Basko ehf. (hér eftir Basko) fela í sér samruna í skilningi 17. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005. Með heimild í 17. gr. c, sbr. 17. gr. f samkeppnislaga, hefur Samkeppniseftirlitið gert sátt við Horn, Basko, Landsbréfs hf. (hér eftir Landsbréf) og Landsbankann hf. (hér eftir Landsbankinn), sbr. 22. gr. reglna nr. 880/2005 um málsmeðferð Samkeppniseftirlitsins vegna samruna Horns III og Basko. Í henni felst að fyrirtækin hafa samþykkt að undirgangast skilyrði sem koma í veg fyrir þá röskun á samkeppni sem ella kynni að leiða af samruna fyrirtækjanna.

1.

Aðgerðir gegn skaðlegum samkeppnishindrunum

1.1

Almennt

Markmið sáttar þessarar er að sporna gegn skaðlegum hagsmunatengslum eða öðrum samkeppnishindrunum sem stafað geta af eignarhaldi Horn III á Basko og beinu og óbeinu eignarhaldi eigenda Horn III á atvinnufyrirtækjum. Skulu þessir aðilar í því skyni og eins og þeim frekast er unnt tryggja sjálfstæði Basko á þeim mörkuðum sem fyrirtækið starfar.

1.2

Sjálfstæði Basko

- a) Stjórnarmenn í Basko skulu vera óháðir Landsbankanum. Þeir teljast óháðir ef þeir eru ekki starfsmenn eða stjórnarmenn hjá bankanum, framkvæmdastjórar eða stjórnarmenn hjá fyrirtækjum þar sem bankinn eða dótturfélög eiga meira en 20% eignarhlut, eru ekki makar stjórnarmanns eða framkvæmdastjóra (forstjóra) hjá ofangreindum aðilum eða skyldir þeim í beinan legg. Einnig telst stjórnarmaður óháður ef hann er ekki verulega háður Landsbanka eða tengdum félögum í störfum sínum. Þeir sem t.d. sinna reglubundið hagsmunagæslu og/eða ráðgjafarstörfum fyrir framangreinda aðila og hafa meirihluta tekna sinna af viðskiptum við þá uppfylla ekki þetta skilyrði. Þó er heimilt að skipa starfsmenn Landsbréfa sem uppfylla önnur skilyrði þessarar sáttar, í stjórn Basko.
- b) Þeir sem Horn III skipar í stjórn Basko, skulu ekki vera tengdir keppinautum Basko í gegnum atvinnu, stjórnarsetu eða eignarhald. Sama á við um maka ofangreindra aðila í gegnum atvinnu sem lykilstarfsmenn, stjórnarsetu eða eignarhald. Sama á einnig við um framkvæmdastjóra (forstjóra) og lykilstarfsmenn sem Horn III kemur að ráðningu á. Framkvæmdastjóri sem Horn III kemur að ráðningu á skal jafnframt vera óháður Landsbankanum í skilningi a) liðar 1.2.
- c) Framkvæmdastjóri Horn III og þeir aðilar sem sitja í stjórn Basko fyrir hönd Horn III skulu undirrita yfirlýsingu. Í henni skal hlutaðeigandi lýsa

því yfir að hann hafi kynnt sér þau fyrirmæli sem felast í ákvörðun þessari og hann heiti því að virða þau að öllu leyti að viðlagðri ábyrgð.

1.3

Sjálfsstæði Landsbréfa gagnvart Landsbankanum

Við skipan stjórnar og framkvæmdastjóra (forstjóra) Landsbréfa skal tryggja samkeppnislegt sjálfstæði félagsins gagnvart Landsbankanum með eftirgreindum hætti:

- a) Meirihluti stjórnarmanna í Landsbréfum skulu vera óháðir Landsbankanum. Stjórnarmenn Landsbréfa mega ekki vera í stjórn eða vera lykilstarfsmenn Landsbankans. Með lykilstarfsmanni er átt við bankastjóra, framkvæmdastjóra og aðra aðila sem bera ábyrgð á sviðum innan Landsbankans þar sem upp geta komið hagsmunaárekstrar ef viðkomandi aðilar tækju sæti í stjórn Landsbréfa.

Stjórnarmenn í Landsbréfum teljast óháðir ef þeir eru ekki starfsmenn eða stjórnarmenn hjá bankanum, framkvæmdastjórar eða stjórnarmenn hjá fyrirtækjum sem bankinn eða dótturfélög eiga meira en 20% eignarhlut í, eru ekki makar stjórnarmanns eða framkvæmdastjóra (forstjóra) hjá ofangreindum aðilum eða skyldir þeim í beinan legg. Einnig telst stjórnarmaður óháður ef hann er ekki verulega háður Landsbankanum eða tengdum félögum í störfum sínum. Þeir sem t.d. sinna reglubundið hagsmunagæslu og/eða ráðgjafarstörfum fyrir framangreinda aðila og hafa meirihluta tekna sinna af viðskiptum við þá uppfylla ekki þetta skilyrði.

- b) Framkvæmdastjóri Landsbréfa skal vera óháður Landsbankanum í störfum sínum. Hann skal hvorki sitja í stjórn né vera starfsmaður Landsbankans, auk þess sem hann skal ekki vera maki stjórnarmanns eða framkvæmdastjóra (forstjóra) hjá bankanum eða skyldur þeim í beinan legg.
- c) Starfsstöð Landsbréfa skal stýrt með aðgangstakmörkunum til að tryggja sjálfstæði og aðskilnað Landsbréfa gagnvart Landsbankanum.

2.

Upplýsingagjöf og eftirlit

2.1

Upplýsingagjöf til hluthafa Horn III

Stjórn og starfsmenn Horn III skulu haga samskiptum við hluthafa Horn III með þeim hætti að jafnræðis sé gætt og að samkeppni á þeim markaði eða mörkuðum sem Basko starfar á sé ekki raskað. Í upplýsingamiðlun til hluthafa Horn III sem eiga eignarhluti í keppinautum Basko skal þess gætt að veita aðeins nauðsynlegar upplýsingar sem hluthafar eiga rétt til í krafti eignarhalds síns, og eðlilegt má telja að þeir fái í því ljósi, en gæta þess að viðkvæmar viðskiptaupplýsingar sem skaðað geta samkeppni berist ekki til þeirra.

2.2

Opinber upplýsingagjöf um starfsemi Basko og Horn III

Til að auka gagnsæi, umfram lagaskyldu, ábyrgist Horn III að birtar verði opinberar upplýsingar á heimasíðu sem tilheyrir Basko samstæðunni eins og því verður komið við. Þær upplýsingar sem átt er við í þessu samhengi er:

- a) Skipan stjórnar Basko og forstjóra félagsins, auk upplýsinga um skipan stjórnar Horn III.
- b) Hluthafalista Basko.
- c) Sátt þessa.
- d) Ársreikning Basko.

3.

Brottfall skilyrða

Skilyrði sáttarinnar falla úr gildi ef Horn III missir yferráð yfir Basko. Aðilum er heimilt, sameiginlega eða hver fyrir sig, á hverjum tímapunkti að óska eftir því að skilyrði þessi verði felld úr gildi, að hluta eða í heild, vegna breyttra forsendna, sbr. 24. gr. stjórnarsýslulaga nr. 37/1993.

4.

Viðurlög

Brot á þeim fyrirmælum sem fram koma í ákvörðun þessari varða viðurlögum skv. IX. kafla samkeppnislaga.

Samkeppniseftirlitið

Páll Gunnar Pálsson